

Un passeig per la...

Lectura

La guia de lectura que teniu a les mans és fruit de la col·laboració de les biblioteques públiques de Salt, Sarrià de Ter i Girona. Hem volgut fer un homenatge a la lectura i als lectors, la principal raó que mou la nostra tasca diària. En cap cas pretén ser una guia exhaustiva sobre tot el que podeu trobar escrit que parla de lectura, que és molt, sinó una selecció del què tenim a les nostres biblioteques i està al vostre abast perquè en pugueu gaudir. Aquells que ja llegiu força, us hi podeu trobar reflectits; els que no llegiu tant, us pot estimular alguna d'aquestes propostes, i si no llegiu, no passa res, potser encara no heu trobat el llibre que realment us hagi emocionat, segur que el trobareu a la biblioteca més propera.

Editen: Biblioteques públiques de Girona, Salt i Sarrià | **Selecció i textos:** Eva Guillaumes, Teresa Garcia, Dolors Madeo, Jordi Artigal i Artur Iscla | **Imatges extretes de:** I Concurs de fotografia de la Biblioteca Pública de Salt (Tema: La lectura) i de diverses edicions del certamen fotogràfic *El placer de leer* que organitza la Biblioteca Municipal Torrente Ballester de Salamanca | **Imatge de la portada:** Patricia Maseda | **Maquetació:** Curbet CG | **Impressió:** Marquès Tallers Gràfics | **Dipòsit legal:** GI-700-2007

«Que otros se jacten de las páginas que han escrito; a mí me enorgullecen las que he leído»

Jorge Luís Borges

Recordo el primer llibre que vaig llegir. Puc rememorar encara el plaer que em va proporcionar llegir-lo, la diversió aventurera de les seves pàgines, però sobretot l'orgull d'haver estat el primer que vaig llegir sencer sense que ningú m'hi obligués. En realitat probablement no va ser el primer, però em va deixar l'empremta d'un moment únic i irrepetible. Walter Benjamin deia que els records són l'autèntica mesura de la vida, i aquest va ser aquell moment de la meua vida en què la lectura d'un llibre va il·luminar la meua consciència de lector.

La pràctica de la lectura és una cosa viva. Ha anat canviant al llarg de la història i, igual que nosaltres canviem, també canvia amb nosaltres. La lectura d'un text pot fins i tot obrar el miracle de canviar-nos.

De ben petits, ignorants com som de lletres, el primer contacte amb els llibres és a través de la veu dels nostres pares, dels avis, d'aquells que ens llegeixen els primers contes; històries i moments que encara que perduts ja per la memòria, sense saber-ho creen els nostres primers somnis. Després comencem a llegir, amb dificultat, lletrejant, en veu alta, mentre progenitors i mestres ens escolten complaguts, sovint obligats a corregir-nos. La llar i l'escola haurien de ser els llocs on els infants han d'escoltar la veu abrigada dels contes i les històries compartides. Llavors, la tasca de llegir ens va semblar costosa. Però a poc a poc, de manera imperceptible, iniciem la nostra pròpia revolució lectora: llegir en silenci. No recordem el moment exacte, ocult en les nebuloses de la nostra història infantil. Una cosa així va poder ocórrer en l'antiguitat. Sabem que va ser en els segles VI o V aC quan es va inventar la lectura silenciosa i la seva possibilitat per als lectors lletrats cultes. La infantesa d'Europa. Després del món romà, va arribar l'alta edat mitjana i es va produir un retrocés. Molts d'aquells que sabien llegir van abandonar aquesta

pràctica. L'escrit es va convertir en un dipòsit destinat a la conservació de la memòria, a la fixació d'uns textos. "Una pràctica de l'escriptura sense lectura", dirà l'historiador Armando Petrucci. El seu refugi, els monestirs carolíngis. Serà quan neixi el món de les escoles, de les universitats, quan la lectura esdevindrà una pràctica intel·lectual. A mitjan segle XV hi havia ja gent capaç de llegir en silenci entre els entorns lletrats, les aristocràcies i en les corts. La revolució de la lectura silenciosa va precedir llargament la del llibre imprès iniciada per Gutenberg, encara que com ha assenyalat Roger Chartier, sense fer desaparèixer la lectura en veu alta.

El lector silenciós, alliberat de l'oralització per a si mateix que necessitava per entendre el sentit del que llegia, i ara amb l'abundància de llibres al seu abast gràcies a la impremta, va tenir llavors l'oportunitat de desempallegarse de la mirada escrutadora i penalitzadora dels poders (laics i eclesiàstics), sempre desitjosos de controlar el pensament. En arribar el set-cents en algunes zones d'Europa es viurà el que s'ha anomenat la "revolució de la lectura del XVIII", una espècie de febre devoradora de llibres que va afectar els lectors.

Una cosa semblant va ocórrer en les històries personals de molts d'aquells que avui som lectors. Una vegada guanyada la lectura silenciosa, passem el llindar que separa el mer ús pràctic, escolar, gairebé sempre obligat, per la passió febril pel llibre. Com l'erupció de la nostra adolescència, desordenada i passional, en la lectura de novel·les, relats eròtics i fins i tot textos prohibits que, en aquells anys grisos del final del franquisme, eren pastura d'una censura ignorant, temerosa per l'equivocada idea que els llibres fan les revolucions. Jo llavors també ho vaig creure. Avui n'hi ha prou amb llegir llibres que m'ajudin a alimentar la raó crítica sobre les meves ja escasses certes; o literatura com a agradable bogeria davant la banalitat consumista i la idiòcia cultural dels nostres dies (deu ser que encara queda l'esperança d'escapar de la cleda?). Un autor anònim deixà escrit que llegir i entendre és alguna cosa, llegir i sentir és molt, llegir i pensar és tot el que hom pot desitjar. No hi ha gaires més coses importants que ens

facin humans. Alguns fins i tot va ser llavors quan vàrem començar a construir el nostre paradís, imaginant-lo igual que el va somiar Borges “bajo la forma de una biblioteca”.

Va ser també en aquella adolescència en la qual massa gent va abandonar la seva relació amb els llibres. No van voler, van poder, van saber o no van tenir l'impuls necessari i les eines familiars i socials per participar en aquesta revolució personal que et converteix per sempre en un lector i no en un simple llegidor.

Diuen que no vivim bons temps per a l'avenir del llibre i la lectura. *Homo videns vs. homo legens?* Hi ha qui prediu la proximitat del final de la cultura escrita. El cert és que l'audiovisual (la TV, el PC, la *play*) han debilitat els ja de per si fràgils hàbits lectors dels més petits, i tal vegada més encara els dels joves. Constància i silenci no són ingredients que s'ensenyin gaire i es prodiguen encara menys en una societat on dominen les emocions ràpidament satisfetes i un irritant soroll de fons protagonista de la nostra quotidianitat.

Vivim en un univers digital que ens permet emmagatzemar un volum d'informació astronòmic. “El ciberespai es menja el llibre”, es titulava un article publicat recentment en un diari nacional. S'hi deia que hi ha tanta quantitat d'informació digital al món que si estigués impresa es podria embolicar el planeta quatre vegades. Com manejar aquest volum d'informació? Si llegir és comprendre, sembla raonable pensar que més que mai necessitem aprendre a seleccionar amb criteri. Recordo haver sentit el sociòleg Manuel Castells, un dels màxims estudiosos de la societat de la informació, respondre a la pregunta de quin ensenyament bàsic donaria al seu fill si estigués en edat escolar en aquesta època d'Internet: primer aprendre a llegir entenent el que es llegeix, filosofia, matemàtiques, biologia, anglès, història, llengua i literatura; i afegia, les altres coses són a la xarxa.

Per més que es repeteixi no deixa de ser menys cert que no hi ha cap instrument més potent que la imaginació humana, part constitutiva fonamental de la seva intel·ligència, capaç d'unir el joc, la invenció i l'experimentació, precisament les sensacions del goig humà entorn

d'un text. Si a més té el tacte i l'olor d'un llibre, què més es pot demanar d'un objecte? Quan l'escriptor posa fi a la seva obra i arriba a les mans del lector en forma de llibre, comença l'aventura lliure de llegir, en la qual imaginarem l'illa on el jove Jim Hawkins buscarà el tresor que el pirata John Silver intentarà arrabassar-li. Fins i tot ens en podem imaginar les cares; tan sols el gran cinema podrà proposar-nos canviar-les i que d'ara endavant la del vell pirata sigui la de l'actor Robert Newton.

Aquesta guia de lectura ens ofereix l'oportunitat d'apropar-nos al fenomen de la lectura i del llibre, amb una cuidada selecció de títols que aborden diversos aspectes relacionats amb l'acte de llegir. "Buscad leyendo y hallaréis meditando" va escriure el gran escriptor místic castellà sant Joan de la Creu. Al llibre que teniu a les mans trobareu llibres que parlen de llibres, de lectures, de lectors... i del cinema i d'Internet que ens parlen de lectura. Buscant entre aquests llibres trobareu moltes de les claus de l'aventura de llegir, i nous impulsos per llegir o animar els vostres a fer-ho. No obstant això, no seré jo qui es mostri d'acord amb allò que tot és als llibres, com potser pensava sant Joan de la Creu. Els homes i dones d'avui som fills de la revolució científica i de la Il·lustració, que va saber unir l'herència dels llibres i l'observació de la naturalesa. I és que ja ho va dir Cervantes: "El ver mucho y el leer mucho aviva los ingenios de los hombres".

JAVIER BURGOS RINCÓN

Professor d'Història de la Universitat de Girona

Sumari

Perduts per la ficció... les novel·les i les pel·lícules que ens parlen de la lectura	11
Hi havia una vegada: la lectura en els contes	18
Pensem-hi	21
Per fer-ne venir ganes: com encomanar el gust per la lectura	25
De la mà dels autors	28
El llarg viatge de la lectura	31
Per investigar sobre els llibres i la lectura a Girona	36
Naveguem per la lectura. La lectura a la xarxa	40
Per estar al dia. Revistes sobre llibres i lectura	42

Perduts per la ficció..., les novel·les i les pel·lícules que ens parlen de la lectura

Perdem-nos per les millors històries sobre el fet de llegir, de les més agosarades a les més íntimes, de les més estranyes a les més quotidianes. Imaginem i sentim a través dels llibres el que han sentit els grans lectors i lectores de la literatura universal.

- Bradbury, Ray. **Fahrenheit 451**. Barcelona: Minotauro, 1996.

En un futur no gaire llunyà, un milió de llibres han sigut prohibits; llibres que es contradueixen entre si, que sostenen arguments oposats, i que per això impedeixen que la gent sigui feliç. Un cos de bombers amb l'anagrama 451 en el casc, acudeix a l'emergència de cada propietari de llibres localitzat, amb les salamandres i les mànegues que llencen petroli, per incinerar fins al darrer full.

PEL·LÍCULA

Truffaut, François. **Fahrenheit 451**. 1966.

Truffaut en va fer una adaptació força fidel, traslladant, intacte, a la pantalla el missatge del valor de la paraula escrita amb la mateixa força i convicció que va pretendre el novel·lista.

- Cervantes Saavedra, Miguel de. **Don Quijote de la Mancha**. Madrid: Castalia, 1997.

Don Quijote de la Mancha és un lector entusiasta de les històries de cavallers, fins a arribar al punt que perd el senderi. *Don Quijote* creia que tot el que havia llegit en els llibres era veritat històrica, que havia passat realment, i que al segle XVII, era possible ressuscitar els *caballeros andantes*. Després de la primera sortida, *Don Quijote* torna a casa, baldat i masegat; la seva neboda avisa el mossèn i el barber, que escruten i esporguen la seva biblioteca. Pocs llibres se salven de la foguera,

només *Amadís de Gaula*, *Palmerín d'Anglaterra*, *Tirant lo Blanc* i algunes novel·les pastorals. Una de les grans obres de la literatura universal.

- Eco, Umberto. **El nom de la rosa**. Barcelona: Destino, 2001.

Finals de 1327, la misteriosa mort d'un jove monjo en una abadia benedictina del nord d'Itàlia és investigada per fra Guillem de Baskerville i el seu ajudant, el novici Adso de Melk. Poc després troben assassinats més monjos i al llarg d'aquesta trama, els protagonistes s'enfronten a una tortuosa indagació, que revela una comunitat religiosa envoltada d'especulacions, vicis, heretgies, bruixeria i crueltat, amb el rerafons d'una inquietant querella teològica. La primera novel·la d'Umberto Eco és ja un clàssic imprescindible.

PEL·LÍCULA

Annaud, Jean-Jacques. **El nom de la rosa (Le nom de la rose)**. 1986.

Annaud en va fer una encertada adaptació cinematogràfica, que no desmereix la qualitat de la novel·la.

- Dai, Sijie. **Balzac i la petita modista xinesa**. Barcelona: Edicions 62.

En la Xina del president Mao, el 1971, a dos joves de setze i disset anys, intel·lectuals considerats perillosos per al règim, els separen de les seves famílies i els envien a un poble perdut a les muntanyes per dur a terme el que, en la Xina del moment, s'anomena reeducació. Allà coneixen *Quatreulls*, que amaga en un bagul una pila de llibres de grans autors clàssics. Es tracta de llibres prohibits als quals els dos joves podran accedir i així evadir-se del món que els envolta.

PEL·LÍCULA

Daldry, Stephen. **Las horas (The hours)**. 2002.

Tres dones cerquen el sentit de les seves vides, cadascuna viu en una època i lloc diferents, però estan vinculades pels seus desitjos i les seves pors. Virginia Wolf, al Londres de 1920, escriu la seva primera novel·la *Mrs.*

Dalloway. Laura Brown, esposa i mare a Los Angeles de finals de la 2a Guerra Mundial, llegeix *Mrs. Dalloway* i fa un canvi radical a la seva vida. Clarissa Vaughan, versió contemporània de la Dalloway de Woolf, viu a Nova York a l'actualitat i està enamorada d'en Richard, un poeta malalt de SIDA. Les seves històries interactuen i al final es troben en un sorprenent i transcendent instant de reconeixement compartit.

- Ende, Michael. **La història interminable**. Barcelona: Grup Promotor, 1996.

A qualsevol li pot passar el mateix que a en Bastian: que entri en un llibre i després no pugui, o no vulgui, sortir-ne. Bastian és un noi somiador, no gaire sociable, a qui agrada visitar el llibreter de vell. Els personatges de *La història interminable* li demanen ajuda i Bastian els ajuda per salvar el Regne de Fantasia de la destrucció i l'oblit. Junt amb el guerrer Atreyu es convertiran en els protagonistes de la novel·la. El llibre està imprès a dues tintes per indicar al lector si es troba dins del món real o dins del món de la il·lusió i la màgia.

PEL·LÍCULA

La historia interminable (Die unendliche Geschichte). Wolfgang Petersen, 1984.

La màgia dels llibres traspasada a la pantalla, amb la premissa de la imaginació al poder.

- Flaubert, Gustave. **Madame Bovary**. Barcelona: Columna, 1992.

La novel·la narra els pensaments i les vivències d'aquesta dona, infeliçment casada, a la recerca d'una altra vida i la seva influència en la gent que l'envolta.

Emma Bovary ha estat anomenada el *Quixot femení* perquè són les lectures les que la fan embogir i buscar una vida inexistent, molt millor que la que té en realitat amb el seu marit Charles. Ella voldria viure les aventures de les novel·les del romanticisme. Per això busca diversos amants i va gastant la fortuna del seu espòs, anhelant el luxe que embolcalla les seves heroïnes.

Chabrol, Claude. **Madame Bovary**. 1991.

La musa de Chabrol, Isabelle Huppert, encarna a la fatal heroïna en una de les adaptacions més aclamades de la novel·la de Flaubert.

- Gaarder, Jostein. **La biblioteca mágica de Bibbi Bokken**. Madrid: Siruela, 2001.

Nils torna a Oslo després de les vacances a casa de la cosina Berit. Segueixen en contacte a través del llibre-diari comprat en una petita llibreria. Per escriure el diari han de passar coses i millor si són rares i farcides d'aventures, i apareix la misteriosa Bibbi Bokken. Berit troba una misteriosa carta que diu: *El llibre sobre la biblioteca màgica s'escriurà l'any vinent*. Com parlar d'un llibre que encara no està escrit? On és la biblioteca màgica? La cerca els portarà a un fascinant viatge pel món dels llibres, guardats en una habitació buida esperant que algú (potser el mateix lector) els escrigui en un futur proper.

- Hanff, Helene. **84, Charing Cross Road**. Barcelona: Empúries, 2002.

Helen Hanff, una jove escriptora de Nova York apassionada, maniàtica i extravagant, reclama per carta al llibreter Frank Doel, de la llibreria del 84 de Charing Cross Road a Londres, volums molt difícils de trobar que apai-vagaran la seva insaciable set de descobriments. Vint anys més tard, continuen escrivint-se, i la familiaritat s'ha convertit en una intimitat quasi amorosa. Aquesta correspondència excèntrica i plena d'encant és una petita joia que evoca, amb infinita delicadesa, el lloc que ocupen a la nostra vida els llibres i les llibreries i ha esdevingut un llibre de culte per als amants de la literatura.

Jones, David Hugh. **La carta final (84, Charing Cross Road)**. 1987.

Versió interpretada per Anne Bancroft, Anthony Hopkins i Judi Dench. També s'ha representat al teatre, dirigida per Isabel Coixet.

- Jean, Raymond. **La lectora**. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. Una jove francesa, casada, sense fills i sense treball, s'ofereix com a lectora per a gent que necessita llegir a través d'algú altre. Té una veu encisadora que posa a la venda junt amb els seus encants personals i darrere de cada client se li obre una porta a móns ben diferents, a actituds diverses que esperen que sigui més que una simple lectora, que completi el buit de cadascun. La lectura es converteix en una font de problemes perquè acaba posant-se en la pell dels altres, acceptant les seves exigències i necessitats vitals.

Deville, Michel. **La lectora.(La lectrice)**. 1988.

Constance, apassionada de la lectura, s'identifica amb Maria, la protagonista de *La lectora*, la novel·la que està llegint. Una i altra vegada, en la realitat i en la ficció, anirà descobrint els sabors de la vida; cada paraula és un goig, un pas profund en el coneixement, en els plaers de la llibertat i la bellesa. Aquesta bona adaptació va ser filmada en un to literari per Deville.

- Nafisi, Azar. **Leer “Lolita” en Teherán. Una historia de amor, libros y revolución**. Barcelona: El Aleph, 2003. Una vegada per setmana i durant més de dos anys, Azar Nafisi, professora de literatura de la Universitat de Teheran, expedientada per negar-se a dur el vel, reuneix a casa seva set alumnes per llegir i comentar algunes de les novel·les occidentals prohibides pel règim dels aiatolàs. Superada la timidesa inicial, les joves comencen a expressar-se amb llibertat, no només sobre les novel·les d'Austen, James, Scott Fitzgerald i Nabokov sinó sobre si mateixes, els seus somnis i les seves frustracions. En els llibres troben una alternativa a la tirania ideològica a la qual estan sotmeses i l'adopten com un desafiament.

Radford, Michael. **El cartero y Pablo Neruda (II postino)**. 1995.

Mario és un home senzill que accepta una feina de car-

ter per portar el correu a un únic destinatari, el poeta xilè Pablo Neruda, que viu exiliat en una illa d'Itàlia. En Mario se sent fascinat per Neruda i entre els dos homes anirà creixent una gran amistat. Sincera i tendra pel·lícula que aconsegueix connectar dos móns, aparentment distants, representats per una figura del món de la literatura i per un modest carter. Neruda li ensenya a usar la metàfora com a eina de seducció i a carvi rep un oportú alè vital en el seu resignat exili.

Ritt, Martín. **Cartas a Iris (Stanley & Iris)**. 1989.

Iris King és una dona que acaba de quedar vidua i els seus ingressos com a treballadora d'una fàbrica no són suficients per mantenir una vida digna. Un dia, sortint de la fàbrica, és assaltada per un carterista i un treballador de la cafeteria, Stanley Everett Cox, l'ajuda. Però Stanley té un problema: no sap llegir; així que quan per aquest motiu l'acomiadem, Iris li ofereix la seva ajuda.

- Ruiz Zafón, Carlos. **La sombra del viento**. Barcelona: Planeta, 2005.

Tots els llibres es llegeixen, però alguns tenim la oportunitat de caminar-los... Aquesta obra és l'oportunitat de recórrer la Barcelona màgica de principis de segle XX. Igual que Daniel Sempere, Julián Carax, Fermín Romero de Torres o la resta de personatges de la novel·la, passejarem per un laberint d'intrigues i sorpreses que ens portarà per un recorregut ple sabor i d'encant. De la lletra a la paraula, de la imaginació a la realitat. Aquesta novel·la ha captivat milers de lectors a tot el món.

- Sanchis Sinisterra, José. **El lector por horas**. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1999 (Obra representada).

Es pot llegir un text en veu alta i no encomanar-li res de la nostra personalitat? O a l'inrevés. Es pot conèixer algú, la seva història, els seus sentiments, partint de la

manera com llegeix un text? A El lector por horas, Lorena, una noia cega, construeix la realitat a partir dels textos que li llegeix Ismael, un lector contractat per hores. Per la seva entonació, les seves pauses, el volum de la seva veu, Lorena decideix la vida, els pensaments i els sentiments d'aquest lector particular. El públic, sobtat pel contrast entre la informació obtinguda i la valoració de Lorena, dubta i es planteja la manera d'accedir a una altra realitat.

I si encara en voleu més...

- Camus, Albert. **El primer home**. Barcelona: Empúries, 1994.
 - Lessing, Doris. **El quadern daurat**. Barcelona: Edicions 62, 2001.
 - Pérez-Reverte, Arturo. **El Club Dumas**. Madrid: Alfabeta, cop. 2003.
 - Seierstad, Asne. **El llibreter de Kabul**. Barcelona: Edicions 62, 2003.
 - Sartre, Jean-Paul. **Els mots**. Barcelona: Proa, 2005.
 - Schlink, Bernhard. **El lector**. Barcelona: Columna, 2003.
 - Vila-Matas, Enrique. **Bartleby y compañía**. Barcelona: Anagrama, 2000.
 - Vila i Medinyà, Pep. **El jardí de les paraules**. Girona: CCG Edicions, 2001.
 - Woolf, Virginia. **Una habitación propia**. Barcelona: Seix Barral, 1980.
- Aristarain, Adolfo. **Roma**. 2004.
- Van Sant, Gus. **Descobrint a Forrester (Finding Forrester)**. 2000.
- Weir, Peter. **El club de los poetas muertos (Dead Poets Society)**. 1989.

Hi havia una vegada..., la lectura en els contes

«El llibre va fer un crit de llibre, que no s'assembla a res conegut, i li va dir: –Espera! T'explicaré un conte! A mi, se'm mengen amb els ulls, però com que tu ets petit, m'escoltaràs.» (ULISSES I CASIMIR)

En aquests contes, els llibres i la lectura també són els protagonistes.

- Campbell Ernst, Lisa. **On és el llibre de la Clara?** Barcelona: Jovenut, 1999.

La Clara està molt preocupada, avui ha de tornar un llibre a la biblioteca i no el troba enlloc. “On l’has vist per última vegada?” li pregunta el pare. Així comença l’aventura en què un munt de personatges acompanyen la Clara mentre busca el llibre.

Per a lectors iniciats.

- Conover, Chris. **Un tresor per compartir.** Barcelona: Jovenut, 2000.

A l'imperi dels felins, Leo Crinera Daurada tenia un magnífic palau i baguls plens d'or. No sabia llegir ni escriure, ni tan sols el seu nom, però quan rugia tothom l'obeïa. Només tenia un neguit: un altre governant, Ursus d'Argent, vivia en un palau envoltat d'un estrany tresor.

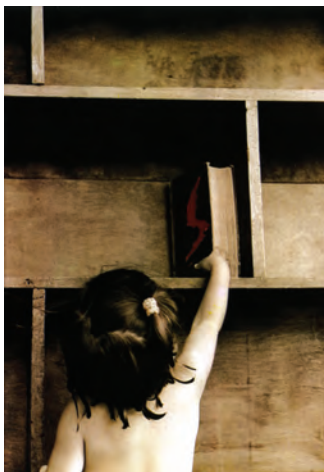
Per a lectors iniciats.

- Cousins, Lucy. **La Maisy va a la biblioteca.** Barcelona: Serres, 2005.

A la biblioteca, la Maisy ha trobat el racó perfecte per llegir el seu llibre de peixos. Però, quantes distraccions per agafar un llibre en préstec! La visita de la Maisy a la biblioteca resulta ser tota una aventura.

Per a primers lectors.

- Dahl, Roald. **Matilda**. Barcelona: Empúries, 2006.
Matilda és una nena extremadament curiosa i intel·ligent. De ben petita ja ha llegit tota mena de llibres, al contrari que els seus pares, que es passen el dia menjant davant del televisor. A mesura que creix va descobrint que té poders telequinètics, fins que un dia un professor li ensenya que pot usar aquests poders per ajudar als seus amics. Un dels millors personatges creats per Dahl.
De la novel·la original de Dahl, De Vito en va fer una acceptable adaptació al cinema.

- Jonas, Anne. **Ulisses i Casimir**. Barcelona: Zendera Zariquiey, 2000.
En Casimir, un ratolinet intrèpid, s'arrisca a anar a la biblioteca. Allà descobreix petits i fascinants insectes negres amb potes primes, molt quietes i alineats en fileres idèntiques en les pàgines d'un llibre. És el principi d'una gran aventura que li fa oblidar la prudència i que el fa caure a les urpes de l'Ulisses, el gat de la casa.
Per a lectors iniciats.

- Pawagi, Manjusha. **La Nena que odiava els llibres**. Ed. Joventut, 2004.
La Meena odiava llegir i odiava els contes. A casa seva tot estava ple de llibres: als armaris, als calaixos, als escriptoris, per terra, hi havia llibres per tot arreu. A la Meena els llibres li feien nosa. Tot va canviar el dia que el gat de la Meena es va enfilear a una pila de llibres, els va fer caure i tots els personatges i els animals dels contes van sortir volant pels aires.
Per a lectors iniciats.

I si encara en voleu més...

- Blacker, Terence. **Fora de control**. Barcelona: Columna, 2000.
- Browne, Anthony. **Me gustan los libros**. México D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2002.
- Farré, Lluís. **Endrapallibres**. Cruïlla, 2001.
- Haseley, Dennis. **L'ós que estimava els llibres**. Ed. Joven-tut, 2004.
- Mahy, Margaret. **El segrest de la bibliotecària**. Barcelo-na: La Magrana, 1985.
- Marshall, Rita. **Odio llegir!**. Ed. Lumen, 1995.
- Matute, Ana Maria. **Sólo un pie descalzo**. Barcelona: Lumen, 1987.
- Saint Mars, Dominique de. **A en Max no li agrada lle-gir**. Ed. La Galera, 1997.
- Sierra i Fabra, Jordi. **La biblioteca dels llibres buits**. Bar-celona: Cruïlla, 2002.
- Sierra i Fabra, Jordi. **El fabuloso mundo de las letras**. Madrid: SM, 2000.

Bons lectors i també escriptors ens han parlat del fet de llegir en general i de la seva experiència personal en relació a la lectura. Fins hi tot alguns d'ells n'han volgut fer teoria.

- Cabré, Jaume. **La matèria de l'esperit**. Barcelona: Proa, 2005

"Llegir, escriure, pintar, dansar, cantar, esculpir, compondre, traduir, interpretar..., són gestos decidits i valents, quasi sempre plaents, cap a la lucidesa."

- Castro, Rodolfo. **La intuición de leer, la intención de narrar**. Mèxic: Paidós, 2002.

"Esa preocupación actual por la lectura no tiene buena cara, más bien parece una máscara... Los grandes escritores, y sus homónimos, los grandes lectores, son los que han sabido reírse de la solemnidad de la escritura, los que han desafiado ese estatus perverso y han hecho con ella lo que les ha dado la gana. Y ella se lo ha agradecido enormemente."

- Goldin, Daniel. **Los días y los libros. Divagaciones sobre la hospitalidad de la lectura**. Mèxic: Paidós, 2006.

"Quizá el horizonte de la lectura sea sólo eso: una línea lábil y distante donde se pone o sale el sol, donde nacen, mueren o renacen la claridad y la noche. Y uno es la noche y es el día. El extraño desamparado y el que acoge y resguarda, y también la casa donde se da ese encuentro. Y uno no es nada de eso y es alguien que busca una voz que lo nombre y le haga hospitalario ese territorio vasto e indiferente al que llamamos mundo"...
"Quizá después de todo nuestra única morada sea el lenguaje. Si es así, los libros podrían ser la mejor forma de construirla, a condición de que, como rezaban los antiguos preceptos, siempre tengan la puerta abierta para

el extrañó, y de que ese extrañó podamos también ser nosotros mismos acogiendo nuestra propia extrañeza.”

- Martín Garzo, Gustavo. **El hilo azul**. Madrid: Aguilar, 2001. “Quienes somos realmente, qué significa el amor, la muerte, el nacimiento de los niños? ¿Por qué existen la montaña y la nieve, los caballos, la noche y el viento, la música, el aguardiente y la mujer? Esas preguntas sólo pueden responderse contando una historia. Y todas las historias juntas, las que hablan de las peleas, las batallas legales, los inventos y las parejas en el bosque, participan de la construcción del mundo tanto como la roturación de los campos, la búsqueda de pastos en las laderas de los montes, o el trazado de las acequias.”

- Pennac, Daniel. **Com una novel·la**. Barcelona: Empúries, 1993.

Ara fa quinze anys, Pennac ens va sorprendre amb aquest text, que anava en contra de les reflexions dominants en aquell moment sobre la lectura i que comença així: “El verb llegir no admet l'imperatiu. Aversió que comparteix amb alguns altres: amb el verb estimar..., amb el verb somniar...” i acaba amb el famós decàleg dels drets imprescriptibles del lector: 1-El dret a no llegir. 2-El dret a saltar pàgines. 3-El dret a no acabar un llibre. 4-El dret a rellegir. 5-El dret a llegir qualsevol cosa. 6-El dret al bovarysme (malaltia de transmissió textual). 7-El dret a llegir en qualsevol lloc. 8-El dret a fullejar. 9-El dret a llegir en veu alta. 10-El dret a callar.

- Petit, Michèle. **Lecturas: del espacio íntimo al espacio público**. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 2001.

Descobrir els treballs de Michèle Petit va ser important per a molts mediadors (bibliotecàries, educadors, mestres, mares, àvies...) entre els textos i els lectors. La lectura com a dret social per a tothom, la necessitat de les històries, d'alimentar un món imaginari propi per a

construir-nos com a persones. Els textos de la col·lecció "Espacios para la lectura" de l'editorial FCE, coordinada per Daniel Goldin, ha fet possible que ens arribin escrits fonamentals, com aquest.

- Steiner, George. "El lector infrecuente" a **Pasión intacta** Madrid: Siruela, 1997. Pàg. 19-71.

A partir de la descripció del quadre de Chardin "Le Philosophe Lisant", Steiner fa una reflexió sobre els canvis socials i els comportaments dels lectors els darrers dos-cents anys: del lector amb el llapis a la mà omplint el silenci amb les paraules, al lector de metro immersit en el soroll urbà.

- Zaid, Gabriel. **Los demasiados libros**. Barcelona: Anagrama, 1996.

"La cultura es conversación. Pero escribir, leer, editar, imprimir, distribuir, catalogar, reseñar, pueden ser leña al fuego de esa conversación, formas de animarla. Hasta se pudiera decir que publicar un libro es ponerlo en medio de una conversación, que organizar una editorial, una librería, una biblioteca, es organizar una conversación. Una conversación que nace de la tertulia local; pero que se abre, a todos los lugares y a todos los tiempos."

I si encara en voleu més...

- Bloom, Harold. **Com llegir i per què**. Barcelona: Empúries, 2000.
- Brodsky, Joseph. "Cómo leer un libro" a **Del dolor y la razón**. Barcelona: Destino, 2000. Pàg. 102-109.
- Calvino, Italo. **Por qué leer los clásicos**. Barcelona: Tusquets, 1992.
- Lewis, C.S. **La Experiencia de leer: un ejercicio de crítica experimental**. Barcelona: Alba, 2000.

- Manguel, Alberto. **Vicios solitarios. Lecturas, relecturas y tras cuestiones éticas.** Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2004.
- Moreno, Víctor. **Metáforas de la lectura.** Barcelona: Lengua de Trapo, 2005.
- Moreno, Víctor. **No es para tanto. Divagaciones sobre la lectura.** Zaragoza: Las Tres Sorores, 2002.
- Peroni, Michèle. **Historias de lectura. Trayectos de vida y de lectura.** Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 2003.
- Petit, Michèle. **Nuevos acercamientos a los jóvenes y la lectura.** Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1999.
- Pound, Ezra. **El ABC de la lectura.** Madrid: Ed. Y Talleres de Escritura Creativa Fuentetaja, 2000.
- Proust, Marcel. **Sobre la lectura.** Barcelona: Quaderns Crema, 1996.
- Salinas, Pedro. **El defensor.** Madrid: Alianza editorial, 2002.

*P***er fer-ne venir ganes: com encomanar el gust per la lectura**

«Pare –va dir– que em podries comprar un llibre?

– Un llibre? –va dir ell–, i per a què el vols, un llibrot, tu?

– Per llegir, pare.

– I què té de mal la televisió, valga'm Déu! Tenim una tele preciosa amb pantalla de dotze polzades, i ara em véns amb això d'un llibre! T'estàs aviciant, filla meva.»

(extret de Matilda de Roald Dahl)

- Cotroneo, Roberto. **Si un matí d'estiu un nen**. Edicions 62, 1996.

En format de carta adreçada al seu fill, l'autor fa un repàs dels llibres que més van influir en la seva infantesa organitzats per temes: inquietud, tendresa, passió i talent. Grans clàssics vistos des del punt de vista d'un lector que n'ha gaudit i que ens transmet el seu entusiasme.

- Gamarra, Pierre. **Llegir: per què? El llibre i l'infant**. Barcelona, 1987.

Pierre Gamarra és un escriptor francès de literatura infantil i juvenil, que recull una sèrie de reflexions sobre la lectura fruit en part del contacte que ha tingut amb els seus joves lectors a les escoles. Arrel d'aquest contacte tan directe en sorgeixen reflexions interessants entorn de la lectura.

- Molist, Pep. **Els llibres tranquils**. Ed. Pagès, 2003.

Partint de la premissa que apropar els llibres als infants i als joves és acostar-los a la realitat i ajudar-los a viure, Pep Molist fa una tria comentada de contes per a infants d'entre dos i deu anys, que tracten de quaranta-cinc temes que formen part de la seva vida quotidiana:

el naixement, l'amistat, la gana, la higiene, la generositat, etc. Una tria ideal per provocar una bona trobada entre adult, infant i literatura.

■ Montes, Graciela. **El corral de la infancia**. Madrid, 2001. Graciela Montes és una reconeguda autora de literatura infantil i juvenil que ens fa reflexionar sobre aquesta literatura amb diversos articles escrits de forma amena i molt suggerent. Montes reclama la necessitat de fantasia per als infants i també reflexiona sobre els grans autors clàssics (Andersen, Perrault...) i sobre la literatura contemporània per a infants.

■ Patte, Geneviève. **¡Dejadles leer! Los niños y las bibliotecas**. Barcelona, 1988.

Després de dedicar molts anys a treballar en biblioteques públiques, de França i Nova York principalment, l'autora va recollir gran part de les seves experiències i observacions en aquest llibre. Tot i que va ser escrit ara ja fa més de 25 anys, val a dir que moltes de les observacions que fa encara són ben vigents avui en dia i ens poden ajudar alhora de pensar activitats per animar a la lectura als més petits.

■ Portell, Joan. **M'agrada llegir: com fer els teus fills lectors**. Barcelona, 2004.

En aquest llibre hi trobareu una sèrie de consells que poden ajudar als pares a fer que la lectura es converteixi en un hàbit per als seus fills. Hàbit que facilitarà que es converteixin en persones amb pensament autònom i crític. Quins llibres escollir, com informar-se de les novetats editorials, com detectar dificultats lectores i també una llista de llibres imprescindibles per a totes les edats. Tot plegat elaborat per un equip de destacats professionals de diversos àmbits: mestres, bibliotecaris, pedagogs, logopedes...

- Reyes, Lourdes. **Vivir la lectura en casa**. Barcelona: Juventud, 2004.

Promoure la lectura a casa no és avorrit i els resultats poden ser molt enriquidors tant per als pares com per als fills. L'autora combina experiències personals amb consells per animar a la lectura a cada edat... Una entusiasta experiència de lectura amb final feliç..., basada en fets reals!

I si encara en voleu més...

- Girbés, J.C. **Llegir per a créixer: guia pràctica per a fer fills lectors**. Alzira: Bromera, 2006.
- Montes, Graciela. **La frontera indómita. En torno a la construcción del espacio poético**. México, 1999.
- Rico Oliver, Lolo. **Si tu hijo te pide un libro...** Madrid: Espasa, cop. 1999.

Idees per a mestres

Si sou mestres i us interessa dur a terme activitats relacionades amb la lectura a l'escola, aquí teniu un ampli ventall de llibres amb experiències molt engrescadores:

- Centelles, Jaume. **La biblioteca, el cor de l'escola**. Barcelona, 2005.
- Gasol Trullols, Anna. **Descubrir el placer de la lectura: lectura y motivación lectora**. Barcelona: Edebé, 2000.
- Kohan, Silvia Adela. **Taller de lectura; el método: estrategias creativas para motivar a leer y proporcionar nuevos modos de leer más y mejor**. Barcelona: Alba, 2006.
- Moreno, Víctor. **El deseo de leer**. Iruña, 2004.
- Moreno, Víctor. **Leer con los cinco sentidos**. Ed. Pamie-la, 2003.
- Rodari, Gianni. **Gramàtica de la fantasia**. Barcelona: Columna, 2004.

De la mà dels autors

Experiències lectores de bons escriptors, que ens poden ajudar en el moment d'apropar-nos a textos importants de la història de la literatura.

■ **(El número). Número únic editat amb motiu del desè aniversari de la Llibreria 22, de Girona.** Girona, 1988.

"Tu, lector saberut, passa a llegir els textos i llegeix-hi tot allò que contenen: memòria i saviesa, tècnica i malícia, tendresa i nostàlgia, distància i generositat. Mira't, lector *voyeur*, les 22 fotografies i descobreix-hi la veritat i la posa, els anys i les tempestes, la cordialitat i la vanitat. Fes-te, lector pròdig, una llista de tots els llibres citats i compra-te'ls. I també, lector fura, busca tots els llibres que han escrit aquests 22 escriptors al llarg dels anys, compra-te'ls i llegeix-los. Veuràs quin munt de llibres i quanta felicitat!".

■ Manguel, Alberto. **Diario de lecturas.** Madrid: Alianza editorial, 2004.

L'autor del magnífic volum "Una història de la lectura" és un gran lector. En aquest petit assaig ens barreja lectura i vida: les reflexions, referències i cites cultes de la lectura mensual d'una novel·la van acompanyades d'un diari particular de les petites coses, pensaments, reflexions...

■ Pairoli, Miquel. **Exploracions. Notes i converses de literatura.** Girona: CCG Edicions, 2006.

Els dissabtes al matí el mercat del Lleó de Girona és un espai etnogràfic de primera magnitud. Entre moltes altres persones hi podeu trobar un Miquel Pairoli que sembla baixat de la darrera Carlinada. I te l'imagines en una casa treta d'"El camp de l'ombra", amb cabòries amagades al "Convit", en un bon sofà amb aquella llum

especial del capvespre, llegint pausadament amb l'estilogràfica a la mà. D'aquestes lectures i les seves ressenyes ens arriben els articles que podem llegir cada diumenge a "Presència". Aquest llibre n'és un recull i el calaix obert de les seves "lectures inoblidables".

- Rodriguez, Hilario J. **Construyendo Babel**. Salamanca: Tropismos, 2004.

No us ha passat mai haver llegit un llibre que us ha entusiasmat, per entranyable i ben escrit, pel seu contingut, i que teniu ganes de comentar-lo amb altres persones, i no trobar absolutament ningú que ni tan sols n'hagi sentit parlar? Ni una sola crítica o petita ressenya en algun diari perdut de "provincias".

Una autobiografia explicada per les lectures fetes per un mateix. L'espai i el temps són lectures que ajuden a explicar-nos qui som. Una petita joia que segur que no llegireu mai, però si un dia ho feu, m'agradaria parlar-ne.

I si encara en voleu més...

- Bloom, Harold. **El cànon occidental**. Barcelona: Columna, 1995.
- Gamberro, Carlos. **Harold Bloom y el canon literario**. Madrid, 2003.
- Maugham, William Somerset. **Diez grandes novelas y sus autores**. Barcelona: Tusquets, 2004.
- Mendoza, Eduardo. **¿Quién se acuerda de Armando Palacios Valdés?** Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2007.
- Nabakov, Vladimir. **Curso de literatura europea**. Barcelona: Ediciones B, 1999.
- Pagès, Vicenç. **De Robinson Crusoe a Peter Pan: un cànon de literatura juvenil**. Barcelona: Proa, 2006.
- Sala, Jordi (a cura). **De la Bíblia a Joyce. Onze obres del cànon literari**. Girona: CCG Edicions, 2006.

- Vargas Llosa, Mario. **La verdad de las mentiras**. Madrid: Alfaguara, 2002.
- Woolf, Virginia. **Dones i literatura**. Barcelona: Columna, 1999.
- Zschirnt, Christiane. **Libros: Todo lo que hay que leer**. Madrid: Taurus, 2004.
- Zweig, Stefan. **Tres mestres**. Barcelona: La Llar del llibre, 1988.

El llarg viatge de la lectura

A cada època es llegeix d'una manera diferent. No solament canvia el suport sinó també les pràctiques i la seva importància com a fet social.

- Argüelles, Juan Domingo. **Historia de lecturas y lectores. Los caminos de los que sí leen**. México, Barcelona [etc.]: Paidós, 2005.

Tretze entrevistats ens desvelen com es van acostar als llibres i quins són els seus hàbits lectors.

- Baranda Leturio, Nieves. **Cortejo a lo prohibido: lectoras y escritoras en la España moderna**. Madrid: Arco Libros, 2005.

Recull de diversos articles en què es remarca la relació de les dones amb la lectura i l'escriptura durant els segles XVI-XVIII.

- Bollmann, Stefan. **Las Mujeres, que leen, son peligrosas**. Madrid: Maeva, 2006.

Recull comentat d'obres d'art que mostren imatges de dones llegint.

- Bury, Richard de. **Filobiblión: muy hermoso tratado sobre el amor a los libros**. Valladolid: Junta de Castilla y León. Consejería de Educación y Cultura, 2001.

Aquest és un dels primers elogis del llibre que s'han escrit. Mostra el testimoni i el compromís de l'intel·lectual amb els llibres i la cultura, així com la preocupació per preservar el llegat bibliogràfic i el pensament de la humanitat.

L'anglès Richard de Bury (nascut Richard Aungerville, 1282-1345), que era bisbe de Durham, canceller d'An-

glaterra i notable bibliòfil, va escriure aquesta obra en llatí el 1344. La primera edició impresa data de 1473. Pin i Soler la va traduir al català el 1916.

- Comas i Güell, Montserrat. **Lectura i biblioteques populars a Catalunya: 1793-1914**. Pròleg de Manuel Jorba. Barcelona: Curial, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001.

La vitalitat en la promoció de la lectura i la història de les biblioteques populars, especialment les de la província de Barcelona durant el segle XIX. Apèndixs documentals.

- Chartier, Roger. **El Orden de los libros: lectores, autores, bibliotecas en Europa entre los siglos XIV y XVIII**. Prólogo de Ricardo García Cárcel. Barcelona: Gedisa DL 1994.

Tres assaigs que ens expliquen de quina manera, des de l'edat mitjana fins la moderna, es va intentar organitzar i dominar la gran quantitat de textos manuscrits i impresos que circulaven per Europa.

- Dadson, Trevor J. **Libros, lectores y lecturas: estudios sobre bibliotecas particulares españolas del Siglo de Oro**. Madrid: Arco/Libros, cop. 1998.

Recull d'estudis sobre la difusió de la lectura, els lectors segons classe social i lloc de treball, el mercat dels llibres, els preus i els inventaris.

- García Ejarque, Luis. **Historia de la lectura pública en España**. Gijón: Trea, 2000.

Complet recorregut històric des de l'obertura de la primera biblioteca pública (Madrid 1712) fins a l'actualitat. Analitza els successius plans i polítiques bibliotecàries, els tipus de centres i les actuacions de les comunitats autònomes.

- García López, Genaro Luis. **La lectura como servicio público: análisis de la administración pública en los orígenes del sistema bibliotecario español**. Somonte-Cenero, Gijón: Trea, 2006.

Estudi molt documentat del paper dels organismes governamentals i dels seus funcionaris, així com d'altres institucions que van intervenir en la definició de la política bibliotecària de la primera meitat del segle XIX.

- García López, Genaro Luis. **Libros para no leer: el nacimiento de la política documental en España**. Gijón: Trea DL, 2004.

Anàlisi documentat sobre l'inici de la política bibliotecària, des de 1830 a 1840, arran de la nacionalització dels béns de les comunitats religioses suprimides per la desamortització de 1835.

- **Historia de la lectura en el mundo occidental. Bajo la dirección de Guglielmo Cavallo y Roger Chartier**. Madrid: Taurus, 1998.

Posa en evidència els canvis essencials en les diverses modalitats de lectura: des de la lectura silenciosa a l'antiga Grècia fins a la revolució electrònica, tot passant per les novetats produïdes per la impremta, els canvis en les actituds, en els costums i en els espais reservats per a la lectura.

- Julià, Jordi. **Un segle de lectura. Assaigs de literatura contemporània i el seu estudi**. Barcelona: Edicions 62, 2002.

L'actitud del lector davant una lectura ha acabat influïnt i condicionant la creació literària.

- **Leer y escribir en España: doscientos años de alfabetización**. Bajo la dirección de Agustín Escolano; colaboradores: R.F. Arnove [et al.]. Madrid [etc.]: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Pirámide, 1992.

Panorama de la difusió de la lectura i de l'escriptura a Espanya. Mostra el procés històric de l'alfabetització, la seva aplicació en les diferents comunitats lingüístiques existents a Espanya i la difusió del castellà a les antigues colònies americanes i africanes.

- Manguel, Alberto. **La Biblioteca de noche**. Madrid: Alianza, 2007.

Immersió sobre l'atracció de l'espai anomenat biblioteca, algunes biblioteques mítiques, l'afany per col·leccionar llibres i el plaer per la lectura.

- Manguel, Alberto. **Una historia de la lectura**. Barcelona: Alianza, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2005.

Assaig sobre el paper del lector en la història de la literatura.

- Martínez Rus, Ana. **La Política del libro durante la Segunda República: socialización de la lectura**. Gijón: Trea DL, 2003.

Durant el període 1931-1936 el llibre i la lectura es democratitzen i es difonen; la lectura arriba a més sectors socials i les biblioteques públiques, els seus organismes rectors, els editors i els llibreters hi tenen un paper primordial.

- Pérez-Rioja, José Antonio. **Elogio del libro**. Valladolid, Junta de Castilla y León: Consejería de Educación y Cultura, 1997.

- Pérez-Rioja, José Antonio. **Panorámica histórica y actualidad de la lectura**. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Pirámide, 1986.

La importància de la lectura i la seva influència; el llibre com a vehicle de les idees; els llibres que han mogut

el món; la lectura com a defensa davant l'excés de la informàtica; el plaer de llegir.

- **Sociología de la lectura.** Bernard Lahire, compilador. Anne-Marie Chartier [i altres]. Barcelona: Gedisa, 2004. Cinc especialistes analitzen com es llegeix, si retrocedeix la lectura, quants llibres es llegeixen, quin gènere es prefereix a cada edat, de quin sector social són els lectors, quin nivell d'estudis tenen, quines experiències viuen.
- Vélez, Pilar. **El llibre com a obra d'art a la Catalunya vuitcentista: 1850-1910.** Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1989.
A més de ser un suport físic per a les idees, el llibre és també un vehicle artístic.

*P*er investigar sobre els llibres i la lectura a Girona

Els estudis dels historiadors gironins ens mostren els llibres i els diaris que es van publicar, vendre i llegir en temps passats a Girona i com es va aprendre a llegir i escriure. Les seves fonts són els catàlegs de biblioteques particulars o públiques i les relacions de títols que apareixen en els documents (inventaris, testaments, subhastes).

- Antón Pelayo, Javier. **La Herencia cultural: alfabetización y lectura en la ciudad de Girona: 1747-1807**. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 1998.
Obra fonamental per a l'estudi del nivell lector a la ciutat en la segona meitat del segle XVIII. És una tesi doctoral que investiga tots els punts de vista. A la tercera part analitza els llibres més llegits a la ciutat i la formació de les biblioteques particulars.
- Antón Pelayo, Javier. **La lectura efectiva en la Gerona del siglo XVIII**. Javier Anton Pelayo y Montserrat Jiménez Sureda. *Historia Social*, 14 (1992), p. 111-119.
Analitza, a partir de documents d'arxiu, quin tipus de llibre es llegia realment i quin s'adquiria per revendre.
- Batlle Prats, Lluís. **La cultura a Girona de l'edat mitjana al Renaixement**. Girona: Institut d'Estudis Gironins, 1979.
Recull d'articles sobre els llibres, els impressors, l'Estudi General i la catedral de Girona.
- Costa Fernández, Lluís. **Història de la premsa a la ciutat de Girona: 1787-1939**. Girona: Ajuntament de Girona. Institut d'Estudis Gironins. Diputació de Girona, 1987.
Estudi sistemàtic sobre cadascun dels diaris i periòdics publicats a la ciutat des del segle XVIII fins a 1939. Indi-

ca el temps de vida de la publicació, el nombre de números impresos i la biblioteca o arxiu que actualment els conserva.

- Costa i Fernàndez, Lluís. **Els mitjans de comunicació a Girona: 1787-2003**. Girona: Ajuntament de Girona. Institut d'Estudis Gironins, DL 2003.
Mostra l'evolució de la premsa a Girona.
- **Elogi del llibre: Sant Jordi, Dia del Llibre 1993**. Girona: Curbet & Marquès, 1993.
Carpeta commemorativa del Dia del Llibre 1993 que conté sis làmines amb un text de diversos personatges rellevants elogiant el llibre i la lectura.
- **M'escriràs una carta?**. Girona: Museu d'Art de Girona, cop. 2000.
Catàleg de l'exposició itinerant celebrada a Girona entre el 28 de maig i el 15 d'octubre de 2000.
Fotografia i transcripció de cartes i estudis teòrics sobre l'art d'escriure i comunicar-se des de l'antiguitat fins al correu electrònic. Estudi d'epistolaris.
- Mirambell i Belloc, Enric. "Biblioteques particulars gironines del segle XV". **Medievalia**, 1947, 8, p. 265-285.
Estudia els inventaris de cinc biblioteques privades.
- Mirambell i Belloc, Enric. "La difusión del libro y la lectura en nuestra provincia". **Revista de Gerona**, 1956, año II, núm. 2, desembre, p. 13-15.
Panorama bibliotecari gironí de 1936 a 1956.
- Mirambell i Belloc, Enric. **Història de la impremta a la ciutat de Girona**. Girona: Ajuntament de Girona. Institut d'Estudis Gironins. Diputació de Girona, 1988.

Obra fonamental per conèixer el món del llibre imprès a la ciutat de Girona des del segle XV fins al XX. Estudia les famílies d'impressors i la producció dels seus tallers. Inclou les conclusions de diverses investigacions publicades anteriorment.

- Mirambell i Belloc, Enric. **Un segle i mig d'història de la Biblioteca Pública de Girona**. Girona: Central de Biblioteques, 1998.
Breu història de la biblioteca.
- Pla i Cargol, Joaquim. **Floresta: iniciación a la lectura literaria**. Pla- Dalmau, 2a ed. Girona: Dalmau Carles, Pla, 1959.
Manual escolar amb seleccions de textos literaris d'autors espanyols.
- Pla i Cargol, Joaquim. **Bon company: primer llibre: lectura, escriptura, dibuix, desenrotllament de l'atenció...** Girona: Dalmau Carles, Pla, 1931.
Manual escolar d'aprenentatge i primeres lectures
- Rahola i Llorens, Carles. **L'Amor al llibre i els grans amics del llibre**. Girona: Casa de Misericordia, 1928.
Text d'una conferència en què es posa de relleu la importància del llibre.
- Reixac, Baldiri. **Instruccions per la ensenyança de minyons: obra utilíssima per la instrucció dels minyons, y descans dels mestres, ab laminas finas pera apendrer be de escriurer**. Barcelona: Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, 1923 (Sant Feliu de Guíxols: Octavi Viader).
Edició similar a la feta a Girona per Anton Oliva, el 1749.

■ Reixac, Baldiri. **Instruccions per a l'ensenyança de minyons: tom II**. Introducció, transcripció i notes a cura de Salomó Marquès i Albert Rossich; pròleg de Modest Prats. [Girona]: Col·legi Universitari, 1981.

Aquesta obra gironina publicada el 1749 –que va ser molt popular i avançada– ha esdevingut clàssica dins el camp de la pedagogia; adapta el sistema pedagògic de Port Royal a la realitat catalana. Defensa, per primera vegada a Catalunya, que l'ensenyament s'havia de fer en la llengua materna, en català, i no pas en llatí. El seu autor, nascut a Bell-lloc d'Aro (Baix Empordà) el 1703, va ser prevere i rector de Sant Martí d'Ollers (Gironès).

AN **Naveguem per la lectura. La lectura a la xarxa**

Qui diu que els internautes no llegeixen? A la xarxa podem trobar clubs de lectura virtuals, fòrums dedicats a la lectura, consells per fomentar la lectura, lectors que ens recomanen lectures...

Aquí teniu una petita mostra del que hi ha a la xarxa sobre la lectura.

■ **Biblioteques de BCN**

(<http://www.clubdelectura.net/>)

Un club de lectura virtual de les biblioteques de Barcelona que aplega totes aquelles persones interessades a compartir la lectura a través d'Internet.

■ **De llibres**

(<http://www.tvcatalunya.com/dellibres/>)

La pàgina web del programa de TV3 on es parla de llibres d'una manera eminentment divulgativa, poc dogmàtica i gens elitista. Es poden veure els programes emesos i inclou enllaços relacionats amb el món dels llibres.

■ **Elaleph.com**

(<http://www.elaleph.com/foros/>)

Fòrum de discussió sobre temes literaris. També hi trobem clubs de lectura virtuals i tallers virtuals de narrativa, poesia, contes, etc.

■ **Lletra. L'espai virtual de la literatura catalana.**

(<http://www.uoc.edu/lletra>)

Pàgina de la UOC que vol oferir un espai d'accés als diversos recursos sobre literatura catalana.

■ **Nascuts per llegir**

(<http://www.nascutsperllegir.org/>)

Nascuts per llegir és una iniciativa d'un grup de treball de professionals relacionats amb la literatura infantil i les biblioteques amb l'objectiu de promocionar la lectura des del primer any de vida, establint un vincle afectiu entre adults i petits al voltant del llibre.

■ **Servicio de Orientación Lectora**

(<http://www.sol-e.com/index.php>)

SOL és una iniciativa de la *Federación de Gremios de Editores de España* per fomentar la lectura. Orientada a infants, joves, famílies i professionals. Ofereix una selecció de materials feta per especialistes, idees i consells per fomentar la lectura, una agenda de lectura i altres continguts interessants.

■ **Animalec. Animación a la lectura**

(<http://animalec.com>)

■ **Leer y disfrutar**

(<http://www.solohijos.com/leer&disfrutar/html/home.php>)

■ **Libro Adictos**

(<http://www.libroadictos.com/>)

■ **Plan de Fomento de la Lectura**

(<http://www.planlectura.es>)

Per estar al dia. Revistes sobre llibres i lectura

Si amb els llibres no en teniu prou i voleu estar al dia sobre les darreres novetats, les opinions dels crítics i dels autors, els estudis i investigacions, els premis, etc., us presentem un bon llistat de revistes que segur assedegaran la vostra set d'informació.

- **CLIJ: cuadernos de literatura infantil y juvenil.** Barcelona: Torre de Papel, 1989.
- **Clarín: revista de nueva literatura.** Oviedo: Nobel, 1997.
- **Delibros: revista del libro.** Madrid: Jaime Brull, 1989.
- **Escribir y publicar: revista bimestral de escritura literaria.** Barcelona: Asociación Cultura Grafein, 1998.
- **Faristol:** Barcelona: Consell Català del llibre per a infants, 1985.
- **Ínsula: revista de letras y ciencias humanas.** Madrid: Ínsula, Librería, Ediciones y Publicaciones, [1946].
- **Leer.** Madrid: Ediciones Intemporales, 1985-1997
Madrid (Pº del Prado, 12, 6º Centro derecha, 28014):
S&C (Saber y comunicación), 1998.
- **Letra internacional.** Madrid: Editorial Pablo Iglesias, 1986.
- **Els Marges: revista de llengua i literatura.** Barcelona: Curial Edicions Catalanes, 1974.
- **Qué leer.** Barcelona: Comunicación y Publicaciones, 1996.
- **Quimera: revista de literatura.** Barcelona: Montesinos, 1986.

- **Reseña de literatura, arte y espectáculos**. Madrid: CESI-JESPRE, 1964.
- **República de las letras: revista de la Asociación Colegial de Escritores de España**. Madrid: Asociación Colegial de escritores, 1997.
- **Revista de libros de la Fundación Caja de Madrid**. Madrid: la Fundación, 1996.
- **Caràcters: és una revista de llibres**. València: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 1997.
- **Lletres valencianes: revista del llibre**. València: Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura i Educació, Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, 2001.

BIBLIOTECA PÚBLICA DE GIRONA

Plaça de l'Hospital, 6 - 17002 Girona

Tel. 972 202 252 - bpgirona.cultura@gencat.net

<http://cultura.gencat.net/bpg>

BIBLIOTECA ERNEST LLUCH

Barri de Palau

Carrer Saragossa, 27 - 17003 Girona

Tel. 972 426 368 - bibliolluch@ajgirona.org

BIBLIOTECA SALVADOR ALLENDE

Barri de Santa Eugènia

Carrer del Montseny, 74-78 - 17006 Girona

Tel. 972 232 715 - biblioallende@ajgirona.org

BIBLIOTECA JUST M. CASERO

Barri de Pont Major

Plaça de l'Om, 1 - 17007 Girona

Tel. 972 211 370 - bibliojcasero@ajgirona.org

BIBLIOTECA DE TAIALÀ

Carretera de Taialà, s/n - 17007 Girona

Tel. 972 213 315 - bibliotaiala@ajgirona.org

PUNT DE LECTURA DE TORRE GIRONELLA

Grup Torre Gironella, 102 - 17004 Girona

Tel. 972 003 356 - torregironella@gmail.com

BIBLIOTECA PÚBLICA DE SALT

Carrer de Sant Antoni, 1 - 17190 Salt

Tel. 972 244 892 - bipsalt@ddgi.es

BIBLIOTECA D'EN MASSAGRAN

Carrer Major, 204 - 17190 Salt

Tel. 972 405 062 - massagran.salt@ddgi.es

BIBLIOTECA EMÍLIA XARGAY

Carrer Major, 71-73 - 17840 Sarrià de Ter

Tel. 972 170 211 - bipsarri@ddgi.es

